

Redogörelse

1977/78:14

Styrelsens för Stiftelsen Riksbankens jubileumsfond berättelse över fondens verksamhet och förvaltning under år 1977

1978-02-21

Till riksdagen

Styrelsen för Riksbankens jubileumsfond får härmed avge berättelse över fondens verksamhet och förvaltning under år 1977.

Ledamöter och suppleanter i styrelsen har under året varit:

professor Hans Meijer (ordförande)

suppleant: professor Örjan Lindberger

riksbankschefen Carl-Henrik Nordlander (fr. o. m. 1977-04-01 vice ordförande)

riksbankschefen Krister Wickman (t. o. m. 1977-03-31 vice ordförande)

suppleant: bankokommissarie Lars Hansson

riksdagsledamot Jan Bergqvist

suppleant: riksdagsledamot Maj Britt Theorin

riksdagsledamot Karin Flodström (fr. o. m. 1977-04-01)

riksdagsledamot Lennart Pettersson (t. o. m. 1977-03-31)

suppleant: riksdagsledamot Rune Jonsson (fr. o. m. 1977-04-01)

suppleant: riksdagsledamot Ingemar Leander (t. o. m. 1977-03-31)

riksdagsledamot Lars Gustafsson (fr. o. m. 1977-04-01)

riksdagsledamot Stig Alemyr (t. o. m. 1977-03-31)

suppleant: riksdagsledamot Bengt Silfverstrand (fr. o. m. 1977-04-01)

suppleant: riksdagsledamot Stig Gustafsson (t. o. m. 1977-03-31)

riksdagsledamot Bertil Fiskesjö

suppleant: riksdagsledamot Anna Eliasson

riksdagsledamot Gunnar Björck (fr. o. m. 1977-10-26)

riksdagsledamot Bertil af Ugglas (avliden 1977-07-07)

suppleant: riksdagsledamot Hans Nyhage

riksdagsledamot Linnea Hörlén (fr. o. m. 1977-04-01)

riksdagsledamot Gunnar Richardson (t. o. m. 1977-03-31)

suppleant: Torkel Lindahl (fr. o. m. 1977-04-01)

suppleant: Ola Nyquist (t. o. m. 1977-03-31)

professor Bengt Gustafsson

suppleant: professor Marianne Frankenhaeuser

professor Torsten Hägerstrand (fr. o. m. 1977-04-01)

professor Lennart Hjelm (t. o. m. 1977-03-31)

suppleant: professor Ingemar Ståhl (fr. o. m. 1977-04-01)

suppleant: professor Torsten Hägerstrand (t. o. m. 1977-03-31)

professor Kai Siegbahn (fr. o. m. 1977-04-01)

professor Arne Engström (t. o. m. 1977-03-31)

suppleant: professor Sten Henrysson (fr. o. m. 1977-04-01)

suppleant: professor Kai Siegbahn (t. o. m. 1977-03-31)

Filosofie doktorn, docent Nils-Eric Svensson har under året varit fondens direktör och chef för dess kansli.

Styrelsen har under året sammanträtt fyra gånger. Ansökningar om forskningsanslag har innan de tagits upp i styrelsen i flertalet fall granskats av särskilda sakkunniga. Som underlag för styrelsens beslut har vidare funnits bedömningar från olika arbetsgrupper, i vilka ingått dels företrädare för fondens styrelse, dels sakkunniga utanför styrelsen. De fem av styrelsen utsedda arbetsgrupperna har under året haft följande sammansättning.

Arbetsgrupp 1: Biörck, Hansson, Hägerstrand, Lindahl, Silfverstrand, Ståhl samt professorema Gunnar Arpi, Dick Ramström.

Arbetsgrupp 2: Bergqvist, Frankenhaeuser, Henrysson, Meijer, Nyhage samt professorema Carl-Gunnar Janson, Karl-Erik Wärneryd.

Arbetsgrupp 3: Fiskesjö, Flodström, L. Gustafsson, Meijer, Nordlander samt professor Leif Lewin.

Arbetsgrupp 4: B. Gustafsson, Siegbahn, Theorin samt professorerna Lars Magnus Gunne, Bengt Rånby.

Arbetsgrupp 5: Eliasson, Hörlén, Jonsson, Lindberger samt professorerna Bengt Sigurd och Gunnar Westin.

Under året har dessutom funnits två av styrelsen utsedda s. k. områdesgrupper. Deras uppgift har varit att kartlägga forskningsbehov och föreslå åtgärder i syfte att främja vetenskaplig forskning inom problemområden som bedömts angelägna men hittills inte tillräckligt uppmärksammade. Grupperna har haft följande benämning och sammansättning.

1. *Människan och arbetslivet:* professor Edmund Dahlström, professor Bertil Gardell, fil. dr Gunn Johansson (sekr.), verkstadsklubbsordförande Göran Johansson, ombudsman Leif Kjellstrand, SIF-klubbsordförande Myril Malmström, docent Töres Theorell, ombudsman John Östlund

2. *Människan och kommunikationsteknologin:* ombudsman Björn Andersson (fr. o. m. 1977-04-01), docent Björn Fjaestad (sekr.), professor David Ingvar,

ombudsman Erik Karlsson (t. o. m. 1977-03-31), utbildningschef Lennart Larsson, tekn. dir. Torsten Larsson, docent Karl-Erik Rosengren, teol. lic. Anne-Marie Thunberg, professor Karl-Erik Wärneryd.

Ordförande i båda områdesgrupperna har varit fondens direktör.

Av under året tillgängliga medel för forskningsanslag, 26,4 milj. kr., hade 5,5 milj. kr. disponerats genom beslut 1976. Under året beviljade fonden anslag till ett sammanlagt belopp av 23,5 milj. kr., varav 143 projektanslag på tillsammans 22,6 milj. kr. (tabell I, s. 28) samt 0,9 milj. kr. för täckning av automatiska lönekostnadsökningar och resor inom redan pågående projekt och för planering av projekt inom området människan och kommunikationsteknologin. 2,5 milj. kr. skall belasta 1978 års disponibla medel. Summan beviljade men ännu inte utbetalda anslag utgjorde vid årets utgång 15,9 milj. kr.

Beviljade anslag disponeras enligt de särskilda villkor som finns angivna i kontrakt med varje anslagsmottagare och enligt de regler för anslagsmottagare och anslagsförvaltare som fonden utfärdat. Praktiskt taget alla forskningsanslag från fonden förvaltas av statlig läroanstalt, som också är arbetsgivare för den personal som avlönas från anslagen. Den under året till läroanstalterna utbetalade förvaltningsavgiften (numera som regel 2 %) finns redovisad i den följande specifikationen av omkostnader för 1977 (punkt B 2).

Förvaltningen av fondens medel – vad gäller de värdepapper vilkas avkastning styrelsen disponerar – har handhåfts av riksbanken. Fondens ställning per den 31 december åren 1976 och 1977 har redovisats såsom bilaga 2 till fullmäktiges i riksbanken berättelse om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1977. Därav framgår bl. a. att till fonden under år 1977 influtit räntor och andra intäkter till ett belopp av kr. 28 080 270:19. Då fondens förvaltningskostnader och projektkostnader uppgått till sammanlagt kr. 1 703 562:58 kunde detta år kr. 26 376 707:61 disponeras för anslag till forskningsprojekt (övriga forskningsmedel).

I den av fullmäktige i riksbanken avgivna berättelsen för år 1977 har intagits balansräkning och resultaträkning för Riksbankens jubileumsfond. Dessa återges här nedan tillsammans med en specifikation av fondens omkostnader. I jämförelse med berättelsen över fondens verksamhet och förvaltning under år 1976 (Redog. 1976/77:14) har vissa förändringar i årets balansräkning vidtagits i vad gäller redovisningen av obligationsinnehavet och kapitalkontot. I samråd med riksbankens revisionsavdelning och riksdagens revisorers kansli har fondens obligationer upptagits till nominella värden på tillgångssidan och som motpost på skuldsidan redovisas ett obligationernas värderingskonto. Detta senare konto motsvarar summan av kapitalkontot och skillnaden mellan obligationernas nominella och tidigare bokförda värden. Det nya redovisningssättet bedöms bättre än

det tidigare beskriva förändringar i värdet av fondens obligationsinnehav.

I ett särskilt avsnitt (s. 9) lämnas en redogörelse för nya projekt, till vilka anslag beviljats under 1977. Vidare redovisas vissa statistiska uppgifter (s. 27) rörande de behandlade ansökningarna. I verksamhetsberättelsen för år 1974 presenterades i översiktlig form alla de anslag som ditintills beviljats av fonden.

Utrymmet för nya anslag har under året varit starkt begränsat (tabell 2, s. 28). Knappt 20 % av de beviljade forskningsanslagen har gått till nya projekt. Motsvarande andel under de senaste åren har varit 31,5 % (1974), 27,5 % (1975) och 18,6 % (1976).

Det minskade utrymmet för nya anslag sammanhänger bl. a. med de stora kostnadsökningar som inträffat under senare år och som alltså belastat redan pågående projekt. Ökade lönekostnader, ökade social- och förvaltningsavgifter etc. har medfört fördyringar från ett år till ett annat på ofta 15–20 %. Av de beviljade anslagen har ca 85 % gått till arvoden/löner till forskare och övrig projektpersonal. Dessa arvoden utgår enligt de allmänna avtal som gäller inom det statliga området. Merparten av den personal som avlönas med anslag från fonden är assistent- och biträdespersonal. Löneökningarna för dessa kategorier har varit betydligt större än de senaste årens genomsnittliga kostnadsökningar. Beviljade fortsättningsanslag har endast kunnat räknas upp med belopp svarande mot automatiska fördyringar. Utvidgningar av ett projekt, vilket från forskningssynpunkt ofta kan vara mycket ändamålsenligt, har inte kunnat medges.

De beviljade anslagsbeloppens genomsnittliga storlek har reellt sett minskat avsevärt under senare år (tabell 10, s. 31). Över hälften av under året beviljade slutanslag (tabell 7, s. 30) har gällt projekt som pågått 3 år eller kortare tid. Enligt stadgarna skall bl. a. fondens medel "speciellt användas för att stödja stora och långsiktiga forskningsprojekt". De redovisade förhållandena kan ses mot denna bakgrund.

Fondens verksamhetskapacitet är helt beroende av avkastningen av de medel som genom riksdagsbeslut överlämnas till fonden. Ett visst års ränteinkomster tas i anspråk för utdelning av forskningsanslag under nästföljande år. 1967–1974 var ränteinkomsterna ca 19,5 milj. kr. per år. 1975–1977 (efter ett kapitaltillskott på 100 milj. kr. genom beslut av riksdagen våren 1974) har inkomsterna varit 25,9, 27,7 resp. 28,0 milj. kr. Kapacitetsökningen 1968–1978 svarar mot en genomsnittlig årlig ökning på 3,7 %. (Förändringen under åren 1976–1978 motsvarar en genomsnittlig årlig ökning på 4 %.) I relation till de kostnadsstegringar som bl. a. redovisats här ovan är det alldeles uppenbart att fondens reala utdelningskapacitet har kraftigt minskat.

De rådande förhållandena har givetvis mycket ingående diskuterats inom styrelsen. Man har därvid funnit det angeläget att snarast finna former för att fondens reala utdelningskapacitet skall kunna upprätthållas. Att endast disponera över nominellt lika utdelningsmöjligheter från ett år till ett annat

gör det mycket svårt för fonden att planera sin verksamhet på längre sikt och att på ett aktivt och effektivt sätt verka som forskningsstödande organ. Ett kapitaltillskott till fonden vore den enklaste lösningen på de uppkomna problemen. I slutet av år 1976 hemställde styrelsen hos riksbanksfullmäktige att fullmäktige skulle föreslå riksdagen att ytterligare medel (av överskotten från riksbankens rörelse 1976) skulle tillföras fonden. Vid sammanträde 1977-01-27 kunde fullmäktige emellertid ej finna skäl att bifalla framställningen.

Många av de forskningsprojekt som Riksbankens jubileumsfond stöder belyser problem som är av allmänt samhällsintresse. Det är därför enligt styrelsens mening angeläget att resultat som tas fram blir bekantgjorda och att de kan bli föremål för diskussion och kritisk granskning. Under året har bl. a. ett antal sammankomster anordnats vid vilka vissa projekt har presenterats. Till dessa sammankomster har inviterats närmast berörda riksdagsutskott samt företrädare för departement och organisationer som bedömts ha speciellt intresse för projektet i fråga. Utbildnings-, jordbruks- och näringsutskotten hade i mars 1977 tillfälle att med medverkande forskare diskutera resultaten från projektet "Kris och krispolitik i Norden under mellankrigstiden" (dnr 72/71). De delproblem som behandlades gällde "Krisen och jordbruksnäringen", "Rationaliseringsrörelsen inom industrin" och "Den socialdemokratiska idéutvecklingen". I oktober presenterades projektet "Politik som rationellt handlande" (dnr 75/90) för bl. a. konstitutions- och utbildningsutskotten. I november diskuterades resultaten från projektet "Kapitaltillväxt, kapitalstruktur och räntabilitet – en analys av utvecklingen inom svenska industriföretag" (dnr 72/77). Deltagare vid detta tillfälle var företrädare för finans-, skatte- och näringsutskotten samt för berörda departement.

Fondens styrelse och/eller arbetsgrupper har under året gjort s. k. projektbesök vid ett antal forskningsinstitutioner, varvid ingående diskussioner har kunnat föras kring projektens inriktning och uppläggning. Områdesgrupperna har bl. a. anordnat ett antal mindre symposier inom sina områden med företrädare för olika forskningsdiscipliner. Resultaten avses bli publicerade för att kunna bedömas även av utomstående och förhoppningsvis också stimulera till forskningsinsatser och utvecklingsarbete inom de aktuella områdena. Intill utgången av 1977 har tre rapporter publicerats i fondens skriftserie rörande arbetsliv, samhällsekonomi och välfärdsutveckling (RJ 1977:1), kommunikationsteknologi och perception (RJ 1977:2) samt om telekommunikationernas samhällsroll (RJ 1977:3). Ytterligare fyra rapporter är färdiga för publicering i början av 1978. Inom fonden pågår vidare ett arbete med att områdesvis samla in och ställa samman resultatredovisningar och uppgifter om publikationer från projekt som fått stöd från fonden och som nu slutförts. Meningen är att dessa sammanställningar skall kunna publiceras i fondens skriftserie tillsammans med någon utomstående forskares bedömning av värdet och betydelsen av den bedrivna forskningen. Först nu har

nämigen så många år gått sedan fonden började sin verksamhet att ett utvärderande arbete är möjligt.

De åtgärder som beskrivits här ovan ingår som ett led i fondens strävan att informera om sin verksamhet och att göra det möjligt även för utomstående att få underlag för bedömningar av de insatser som gjorts och görs med tillgängliga forskningsmedel. Styrelsen har vid flera tillfällen diskuterat olika sätt att följa och värdera den verksamhet som bedrivs med anslag från fonden. Erfarenheterna från de nämnda aktiviteterna, som nu pågått i mer än två år, är givetvis ännu ofullständiga. De tycks emellertid redan nu kunna tolkas så att fondens verksamhet är mycket uppskattad, att fondens resurser – genom att de kan användas oberoende av disciplin- och sektorsgränser – utgör ett mycket viktigt nyskapande komplement till de forskningsmedel som fördelas genom forskningsrådsorganisationen och sektorsorganen och att fonden har en unik ställning som kontaktorgan mellan politiker och forskare. Motioner till årets riksdag (1977/78:886 och 1753) ger uttryck åt samma bedömning.

Balansräkning
per den 31 december 1976 och 1977

	1976	1977
<i>Tillgångar</i>		
Obligationer	585 182 000:–*	585 052 000:–
Checkräkning i riksbanken	3 309 885:99	6 264 913:59
Postgiro	24 731:11	5 317:60
Kassa	500:–	500:–
Summa kronor	588 517 117:10	591 322 731:19
<i>Skulder</i>		
Obligationers värderingskonto	546 879 245:96*	546 709 545:96
Beviljade, ej utbetalda anslag	13 366 256:23	15 926 346:19
För pensionsavgifter m. m. reserverade medel	1 691 959:65	1 691 959:65
Disponibla medel	7 532:92	6 059:26
Ej utnyttjade anslag	216 464:54	577 355:52
Innehållen skatt	23 588:–	34 757:–
Årets nettointäkt	26 332 069:80	26 376 707:61
Summa kronor	588 517 117:10	591 322 731:19

* För erhållande av jämförelse med 1977 års värden har 1976 års balansräkning omarbetats (se redogörelse i förvaltningsberättelsen).

Resultaträkning
per den 31 december 1976 och 1977

	1976	1977
<i>Utgifter</i>		
Förvaltningskostnader	872 666:44	1 040 094:94
Projektomkostnader	570 337:36	663 467:64
Övriga forskningsmedel	26 332 069:80	26 376 707:61
Summa kronor	27 775 073:60	28 080 270:19
<i>Inkomster</i>		
Räntor	27 749 296:23	28 062 369:35
Övriga intäkter	25 777:37	17 900:84
Summa kronor	27 775 073:60	28 080 270:19

Specifikation av omkostnader för år 1977

A. Förvaltningskostnader

1. Arvoden till styrelse o. arbetsgrupper	189 000:--	
2. Lönekostnader kansli	448 791:70	
3. Pensions- och sociala avgifter	134 887:55	
4. Sjuk-, hälso- och personalvård	3 135:63	
5. Reseersättningar	39 608:35	
6. Lokalkostnader	97 905:15	
7. Expenser	126 766:56	
varav inventarier	35 783:63	
telefon	10 740:30	
kopiering	41 332:--	
kontorsmateriel	19 978:80	
övriga expenser	18 931:83	1 040 094:94

B. Projektomkostnader

1. Arvoden till sakkunniga	99 000:--	
2. Förvaltningsavgifter	302 612:--	
3. Konferenser	59 320:15	
4. Områdesgrupper	184 243:86	
5. Övrig information	18 291:63	663 467:64

Totalt kronor		1 703 562:58
---------------	--	--------------

En fortlöpande räkenskapsmässig granskning av fondens verksamhet och förvaltning har under året utförts av riksbankens revisionsavdelning. Verksamhetsberättelsen för fonden kommer också i enlighet med föreskrift i fondstadgarna att överlämnas till riksdagens revisorer.

Stockholm den 21 februari 1978

Hans Meijer

Carl-Henrik Nordlander

Jan Bergqvist

Karin Flodström

Lars Gustafsson

Bertil Fiskesjö

Gunnar Biörck

Linnea Hörlén

Bengt Gustafsson

Torsten Hägerstrand

Kai Siegbahn

Nils-Eric Svensson

RIKSBANKENS JUBILEUMSFOND 1965–1977

I det följande presenteras under avsnitt A (s. 9–27) sammanfattningar av projektplanerna för de nya forskningsprojekt som under 1977 beviljats anslag från fonden. Vidare redovisas under avsnitt B (s. 27–31) vissa statistiska uppgifter rörande verksamheten 1965–1977.

A. Nya projekt som beviljats anslag år 1977**Företagsekonomi**

Sven-Erik Johansson:

Finansiell planering – en simuleringsansats i varvsföretag, dnr 76/150

Syfte

1. Att vidareutveckla metoder för analys av finansiella utvecklingsförlopp på total nivå för företaget i termer av kapitaltillväxt, kapitalstruktur, räntabilitet, finansiell handlingsberedskap och risk.
2. Att genom tillämpning av utvecklade metoder på de svenska varvsföretagen analysera denna branschs möjligheter att påverka sin finansiella utveckling och risksituation.

Betydelse

1. Projektet ger möjlighet att knyta samman resultaten från avslutade och pågående projekt inom EFI:s forskningsprogram "Kapitaltillväxt, kapitalstruktur och räntabilitet" samt "Finansiell planering" till en metod för finansiell planering på högsta nivå i företaget samt att
2. jämföra det angreppssätt som utvecklats vid EFI med alternativa existerande metoder inom finansieringsteorin och därigenom bidra till finansieringsteorins utveckling.
3. Varvsindustrins aktuella krissituation har delvis och temporärt lösts genom statliga stödåtgärder. Den osäkra framtidsbilden medför dock att den finansiella planeringen kommer att stå i centrum för debatten åtskilliga år framöver.

Genomförande

Avgränsning av begreppet finansiell planering samt genomgång av teori och empiri. Empirisk studie av målfunktionen för den finansiella planeringen. Kartläggning av varvsföretagens finansiella struktur och särdrag. Motivering av simuleringsansats. Kartläggning av existerande simuleringsansatser inom finansiell planering. Konstruktion av datorstödd simuleringsmodell för varvsföretag. Analys av varvsföretagets möjligheter att påverka den finansiella utvecklingen och risksituationen. Vilka effekter får inflation, valutakursförändringar, ordertagningsstrategi, investeringars bindningstid, kreditgivningspolitik? Slutsatserna relateras till existerande finansieringsteori.

Dick Ramström:

Ett stålverks uppgång och fall – en studie i det naturliga experimentets form av en "planeringschocks" regionalekonomiska förutsättningar och konsekvenser, dnr 77/14

De planer på förverkligandet av Stålverk 80 som framstått som säkra tills beslutet om uppskjutande kom har på olika sätt påverkat företag och myndigheter i Norrbotten (BD) i deras planering och åtgärder. Den kraftiga "planeringschock" som härigenom uppstått är beroende av bl. a. de olika organens kopplingar till detta tänkta expansionscentrum, deras avstånd till detta samt av den planering de tidigare företagit. Den aktuella forskningsgruppen har tidigare bedrivit studier av förväntningar och planer beträffande spridningseffekterna av denna satsning inom BD, och nu erbjuder sig ett ovanligt tillfälle att genom att följa upp dessa tidigare studier undersöka hur dessa organs förväntningar, attityder, planer och beteende har förändrats genom denna utveckling. Genom intervjuer, studier av statistik m. m. bör en uppfattning om styrkan av dessa förändringar kunna uppnås, som antas bli olika på kortare och på längre sikt. Dessa studier görs mot en organisations-teoretisk bakgrund, där man särskilt inriktar sig på planeringsförloppets betydelse för denna "planeringschock" och på skillnaderna härvidlag mellan familjeföretaget med stark lokal förankring, som torde ha mindre känslighet härvidlag, och "kosmopolitiska", avståndskopplade företagsenheter med hög sådan känslighet. Studien görs i två etapper där man i den senare söker ta fasta på de mer långsiktiga effekterna och också tar vara på de teoretiska och empiriska erfarenheterna från den första etappen. Dessa studier kan vara av stor betydelse för samhällsplaneringen inför liknande satsningar, när det gäller att söka beakta effekterna härav för berörda företag och myndigheter.

Bengt Stymne:

Strategier för medbestämmande – en studie av hur medbestämmandet kan utnyttjas av företag och fackföreningar, dnr 77/40

Bl. a. på grund av den nya arbetsrättslagstiftningen befinner sig företag och fackföreningar i en väsentligt förändrad situation. I detta delvis nya läge tvingas de inblandade att välja väg för sitt handlande. I projektet avser man studera hur dessa strategier kan väljas så att företagen och fackföreningarna kommer att fungera bättre.

För närvarande kan hos både arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer två huvudstrategier urskiljas:

1. Organisera för medbestämmande, dvs. bygga upp särskilda förhandlingsorgan, utarbeta förhandlingsordningar och tillsätta särskilda befattningshavare att bevaka medbestämmandeaspekter.

2. Arbeta med direkt deltagande, nämligen försöka få dem som är närmast berörda av ett problem att angripa och lösa detta med uppammande av det stöd och de resurser som de kan få från olika håll.

Den grundläggande hypotesen i denna studie är att ensidigt förlitande till strategi 1 leder till dåligt fungerande företag och fackföreningar. Byråkrati och tidsutdräkter kan kväva handlingsviljan. Medbestämmandet kan bli en fråga för jurister och andra experter. Denna inkapsling av medbestämmandefrågorna kan leda till resignation bland medlemmar och personal med olika slag av sociala och psykologiska störningar som följd. Om huvudvikten läggs vid strategi 2 finns möjligheter till mobilisering av ett stort antal personer så att de börjar intressera sig för problemen på arbetsplatsen och för fackets angelägenheter.

Metodiken, för att pröva hypotesen och få en närmare belysning av olika strategier för medbestämmande, har två komponenter. Den ena består av lägesbestämningar 1976 och 1979–1980. Dessa skall belysa vilka problem som finns vid de olika tidpunkterna och lämna underlag för effektmätningar. Lägesbestämningarna sker parallellt i Finland, och 1976 i 11 andra länder. Den andra komponenten består i att handlandet i ca 6 företag intensivstuderas under i första hand 1977 för att i 3 företag utvärdera förutsättningar för och tillvägagångssättet vid en tillämpning av strategi 2 och i 3 företag utvärdera anledningarna till och konsekvenserna av en tillämpning av strategi 1.

Lars-Gunnar Mattsson:

Svenska producentvaruföretag i internationell konkurrens, dnr 77/103

Svensk industri, särskilt inom producentvarubranscher, är i hög grad beroende av utländska marknader. Det enskilda företaget ingår som en del av internationaliserade industriella system inom vilka relationerna mellan företag såväl vertikalt (mellan säljare och köpare) som horisontellt (mellan företag i samma eller varandra kompletterande branscher) ofta är långvariga och relativt fasta. Den mikro-ekonomiska, teoretiska referensramen inom vilken industrins internationella konkurrenskraft brukar analyseras tar dock inte hänsyn till långsiktig utveckling av kund–leverantörsrelationer eller till relationer mellan samarbetande företag som ingår i olika branscher. Man är i stället mest inriktad på produktionsanläggningars storlek, produktivitet, och produktionsfaktorkostnader.

Såväl när det gäller övergripande offentliga och privata organs industripolitiska åtgärder som när det gäller de enskilda företagens organisations-, planerings- och utvecklingsproblem är det viktigt att den bakomliggande referensramen verkligen tar hänsyn till väsentliga karaktäristika hos de internationella marknadsrelationerna. Denna studie avser just att beskriva och analysera företagsrelationers utveckling inom internationella industriella system.

Kulturgeografi

Gunnar Arpi:

Konsumentorganisationer och konsumentintressen, dnr 77/27

Inom det svenska samhället finns en naturlig och allmänt accepterad tudelning utifrån begreppen löntagare – arbetsgivare. En lika naturlig tudelning kan begreppsparet konsument – producent anses vara. I många fall, exempelvis serviceplanering, är en tillämpning utifrån relationen konsument – producent att föredra.

Inom konsument- och varudistributionspolitiska områden är vi beroende av en samverkan mellan producent- och konsumentintressen.

För producenter finns goda förutsättningar att tillhöra ett flertal intresseorganisationer (fackliga eller näringspolitiska) inom eget verksamhetsområde. Producenters intressen anses vara relativt identiska oberoende av egen verksamhetsinriktning.

För konsumenter är förutsättningarna att tillhöra någon intresseorganisation relativt begränsade och delvis beroende av vilken innebörd som läggs i begreppet intresseorganisation.

Avsikten med denna studie är att beskriva konsumenters möjligheter att inom konsumentföreningar och med hjälp av kommunal konsumentverksamhet utöva inflytande över i första hand butiksstrukturen.

Genom att studera etableringsärenden är avsikten att registrera hur konsumenters intressen hittills beaktats och behandlats. Utvärderingen skall ligga till grund för en diskussion av alternativa möjligheter för konsumentinflytande.

Konsumentkooperationens ekonomiska målsättning kommer även att analyseras och bilda underlag för en utvärdering av konsumenternas inköpskostnad vid skilda butiksstrukturer.

Per Holm:

Planeringsdemokrati i kommuner, dnr 77/61

Projektets syften är följande:

1. Att utvärdera avslutade och under projektets varaktighet aktuella planeringsdemokratiförsök med tanke på bl. a. förutsättningar, förberedelser, konkret uppläggnings, partiernas roll, reella effekter etc.

2. Att utvärdera en del utländska försök, främst i Norden, med planeringsdemokrati initierade av kommunerna, fullmäktigepartierna (el. motsv.) samt andra i samma avseenden som ovan beskrivits.

3. Att diskutera förutsättningarna för att "lyckas" med skilda former av planeringsdemokratiförsök. Teori-praktikförhållandet analyseras mot bakgrund av befintlig litteratur och praktiska försök.

4. Att särskilt diskutera de skilda politiska partiernas roll vid dylika projekt.

5. Att diskutera olika alternativa uppläggningar av framtida planeringsdemokratiförsök med angivande av förutsättningar, möjligheter samt för- och nackdelar för olika parter av resp. uppläggning. Formerna för planeringens bedrivande, konkretisering, metodinriktning och organisation görs till föremål för speciell analys.

Eftersom de svenska försöken med planeringsdemokrati (i första hand) antingen inte utvärderats alls eller också relativt ytligt, speciellt med tanke på förutsättningarna för att göra projekten "lyckade", och dessutom inte systematiskt jämförts med varandra i skilda avseenden, kan en jämförande och noggrann utvärdering bidra till att utvecklade former av planeringsdemokrati igångsätts av fler kommuner. Det senare är ett av önskemålen som den statliga utredningen om den kommunala demokratin ger uttryck åt. Intervjuer och litteraturstudier är de huvudsakliga undersökningsmetoderna. Ev. kommer en referensgrupp från berörda kommuner att engageras.

Erik Bylund:

Kulturutbudets och kulturkonsumtionens regionala variationer (KURV), dnr 77/69

KURV syftar till att i ett första steg inventera och kartlägga medelsfördelningen till den utbudsorienterade kulturella verksamheten samt att korologiskt regionalgeografiskt analysera utbudets resursmässiga storlek och lokalisering mot bakgrund av befolkningens fördelning, täthet och sammansättning.

KURV syftar i senare steg till att analysera konsumenternas beteende mot bakgrund av belagda behov och anspråk och slutligen göra en konsistensanalys av hur kulturutbudet och kulturefterfrågan harmonierar (disharmonierar), bl. a. mot bakgrunden av individernas tidsbudgetsituation.

Projektet fyller uppgiften att dels ge information om den nuvarande kulturverksamheten mot bakgrund av den nya kulturpolitiken och att dels utgöra en grund för bedömning och uppföljning av den fortsatta utvecklingen. Behovet av en analys av de lokala kulturinsatserna bedöms som mycket stort, eftersom dessa utgör en grundval för hela samhällets kulturpolitiska insatser. Detta betonas ytterligare av att kulturpolitiken ses som en del av lokaliseringspolitik och att den har allt större betydelse för individernas och samhällets välfärd.

Torsten Malmberg:

Människans revir, dnr 77/129

”Människans revir” är ett tvärvetenskapligt projekt för utforskandet av de beteendeberoende, mer eller mindre exklusiva områden, som vi omger oss med. Fenomenet förutsätts ha både medfödda och inlärdade komponenter. Vilken av dessa som har störst betydelse skall projektet försöka ge svar på, andra frågor gäller om reviret kan ge adekvat stimulans till nervsystemet, kan motsvara kraven på identitet, integritet och säkerhet och varför det inte som hos djur reglerar populationen. Utan tvivel blir revirstudierna allt viktigare i en värld med växande befolkning, ökad urbanisering och starkare trängsel. Särskild relevans tycks reviren ha hos barn, åldringar, förflyttade och inspärrade men även på offentliga platser, där de motverkar vandalism och brott, och i arbetslivet, där de befrämjar effektivitet och trivsel. Forskningsgrenen, som inleddes med Edward T. Halls bok ”The Silent Language” 1959, har hittills knappast existerat i vårt land och obetydligt i det övriga Europa, men mer i USA. Projektet ”Människans revir” omfattar åren 1978–1980. Målet är att forskningen kring människans revir 1980 skall vara väl etablerad i Sverige och att arbetet skall ha gett resultat av betydelse för individ och samhälle.

Sociologi

Ulf Himmelstrand:

Massmedierna och nationell utveckling:

Ideologi, organisation, innehåll och exponering, dnr 77/64

Syftet är att försöka kartlägga massmediernas roll i mobiliseringen av allmänheten i de underutvecklade länderna mot olika nationella utvecklingsmål. Tidigare forskning på området har framför allt koncentrerat sig på eventuella samband mellan massmedieutvecklingen och samhällets utveckling i övrigt, främst den ekonomiska utvecklingen. De i samhället rådande ideologiska och organisatoriska förutsättningarna för masskommunikation och massmediernas utbud har ägnats mindre uppmärksamhet. Avsikten här är att studera sambandet mellan massmedieideologi, massmedieorganisation och massmedieinnehåll, å ena sidan, och politisk, ekonomisk, social och kulturell utveckling, å andra sidan, i ett antal utvalda u-länder. Några konkreta frågeställningar är: vilken roll tillmäter den politiska eliten massmedierna när det gäller mobiliseringsaspekten, i vilken utsträckning tillåter systemet ”kommunikation underifrån”, hur ser samhällets informationsflöden ut, vilka samband finns mellan organisationsstrukturens utveckling i ett samhälle och graden av öppenhet i kommunikationssystemet. Förutom dessa frågor, som ställs i det första delprojektet, kommer man att studera massmediernas roll i utbildningssammanhang i u-länder och då främst ur

mobiliseringssynpunkt. Data insamlat genom personliga intervjuer och genom innehållsanalytiska studier kommer att ligga till grund för undersökningen.

Bengt G. Rundblad:

Effekterna av lagen om anställningsskydd, dnr 77/73

Lagen om anställningsskydd, som trädde i kraft den 1 juli 1974, syftar främst till att ge ökad anställningstrygghet åt äldre arbetstagare och arbetstagare med nedsatt arbetsförmåga. Lagen är dock utformad så att den ökade anställningstryggheten omfattar alla arbetstagare på den svenska arbetsmarknaden.

Även om detta är målsättningen med lagen, vet vi inte utan ett ingående studium av den svenska arbetsmarknadens funktionssätt efter införandet av lagen om denna målsättning kunnat realiseras. Det är också möjligt att lagen haft och har en rad konsekvenser som inte varit avsedda av lagstiftarna. Kartläggningen av arten och omfattningen av dessa icke avsedda konsekvenser fordrar också ett ingående studium. Ökade kunskaper behövs på följande områden:

Allmänt

- a) de direkta effekterna av lagen om anställningsskydd
- b) lagens samspel med andra reformer

Förändringar i den lokala arbetsmarknadens funktionssätt

Arbetsgivarstrategier för anställningar och avskedanden

De anställdas strategier beträffande arbetsbyten

Insamling av tillgängligt material, forskningsrapporter, utredningar och officiell statistik samt intervjuer med representanter för olika parter på den lokala arbetsmarknaden planeras ge underlag för beskrivning och analyser av den lokala arbetsmarknadens funktionssätt. Intensivstudier av ett antal arbetsplatser, kartläggning av organisationsstrukturens förändringar, av omplaceringar och anställningar, intervjuer med arbetsgivare och anställda skall utgöra grunden för kunskaper om utvecklandet av arbetsgivarstrategier. En panelstudie, intervjuer med anställda vid flera tillfällen planeras för att få kunskap om de anställdas strategier beträffande arbetsbyten.

Statskunskap

Olof Ruin:

Riksdagens och regeringens arbetsformer och relationer, dnr 77/37

Projektets syfte är att studera riksdagens och regeringens arbetsformer och relationer. Vår direkta kunskap om dessa centrala statsorgan är överraskande

mager. Organens arbetsformer och relationer har förändrats under senare tid som en följd av olika händelser. En ny författning har börjat tillämpas; organisationsförändringar har vidtagits; det parlamentariska läget har genomgått markanta förändringar under den gångna tioårsperioden; ett klart rollbyte har skett i svensk parlamentarism för första gången på 40 år.

Detta forskningsprogram omfattar fyra delprojekt: A) Författningsreformens framväxt, B) Riksdagens arbetsformer, C) Kanslihusets arbetsformer inklusive regeringsskiftet 1976 samt D) Relationerna riksdag–regering 1969–1979. Den konkreta kunskap om arbetsformer och relationer som detta forskningsprogram är avsett att producera bedöms ha ett värde i sig. Informationsbehovet på detta område är stort. Därtill kan denna nya kunskap komma att utnyttjas vid framtida reformer av riksdagens och regeringens arbetsformer.

Gunnar Myrdal:

ECE History 1947–1977, dnr 77/140

The aim with the project is to present systematically all pertinent facts which determined the conditions and influenced the results of ECE activity, such as attitudes of, and policies pursued by participating Governments

- in ECE itself, as part of the United Nations Organization, and
- outside of UNO but in Europe.

Application of "cooperation versus confrontation" policies by Governments of countries with different political, economic and social systems in respect of ECE's work on practical problems of

- intra-european, especially East/West, trade
- technological cooperation
- long-term projections and planning
- environment, energy, transport etc.

Political problems of a delicate nature bearing upon ECE work.

Work of the ECE Secretariat and its relative successes or failures in

- serving efficiently intergovernmental meetings
- taking initiatives in order to help Governments to formulate generally acceptable and realistic programmes of work, and to agree on optimal solutions to common problems

- initiating practices designed to rationalize and facilitate the process of intergovernmental cooperation and consensus seeking

- preserving the high level of its professional qualifications and maintaining its independence and integrity, etc.

Other relevant factors, such as

- ECE's cooperation with specialized agencies as well as with other intergovernmental and non-governmental organizations,
- problems of coordination of policies at the national and international level, etc.

Sidney Verba:

Equality and the political system: A comparative international study of leadership attitudes. dnr 77/141

The aim of this project is to study the attitudes of organization and political leaders in various advanced industrial societies towards one of the most important political issues in modern society: equality.

Equality is one of the oldest issues in politics. The proclamation of a belief in some sort of equality lies at the heart of diverse political writings – stretching from classical theorists to modern revolutionaries. Yet the essential ambiguity of the issue has never been settled. Indeed, today the issue of equality profoundly shapes our most fundamental political debates. It is not an over-simplification to suggest that the advanced industrial countries of Europe and North America have witnessed an "equality revolution" over the last two decades. Unquestionably, the greatest single force changing and expanding the role of central governments today is the push for equality.

The intention now is to extend the project, using similar but not identical mail questionnaires, to Sweden, Germany, Canada, Japan, England and France.

The inclusion of Sweden in this international project is crucial and the Swedish data obtained will be an important reference point in this comparative study.

Psykologl/Pedagogik

Bengt-Erik Andersson:

Familjestöd och utveckling – en longitudinell, ekologisk studie av familjer med barn i förskole- och lågstadietåren, dnr 77/12

Huvudsyftet är att undersöka olika familjestödssystemers möjligheter att öka föräldrars förutsättningar att utvecklas i sina olika roller, sedda mot bakgrund av hindrande faktorer i samhället, och möjligheter att skapa förutsättningar för utveckling av barns förmåga att fungera i olika sociala situationer. Dvs. att göra en analys av den verklighet som omger föräldrar och andra vårdare av barn i termer av hur denna verklighet påverkar vuxnas och barns gemensamma aktiviteter och härigenom är av betydelse för barnets sociala utveckling.

Utvecklingsforskningen har hittills i liten utsträckning studerat barn och vuxna i deras naturliga livsmiljöer. En ekologisk utvecklingsforskning saknas, som studerar samspelet mellan individen och den miljö hon lever i. I USA börjar alltmer intresset för sådana forskningsansatser vakna, men det krävs annorlunda arbetssätt och metoder härtill. Projektet kommer att ge rika erfarenheter av ett ekologiskt arbetssätt, samt ett underlag för fortsatt

samhällelig reformverksamhet.

Projektet är tvärnationellt. Fem länder deltar: Sverige, Israel, Storbritannien, Västtyskland och USA: alla med skilda familjestödssystem. I varje land följs ett antal familjer med barn i 3–4-årsåldern under en femårsperiod. Omkring 8 bostadsområden i storstäder med minst 12 familjer per område väljs ut. Familjerna studeras varje år med en serie intervjuer och observationer, som nykonstruerats för ändamålet.

David Magnusson:

Individuell utveckling och miljö: Ett långsiktigt studium av individers livssituation mot bakgrund av deras utveckling i samspel med den psykologiska, sociala och fysiska miljön, dnr 77/131

Projektets övergripande syfte är att studera hur individegenskaper och psykologiska, sociala och fysiska miljöbetingelser – var för sig och i samspel med varandra – bestämmer en individs utveckling och hennes livssituation som vuxen.

Kunskap av det slag som projektet beräknas ge är av fundamental betydelse för utformningen av den psykologiska, sociala och fysiska miljö i vilken barnen växer upp. Kunskap av detta slag behövs för att göra diskussionen om hur uppfostran och utbildning i hem och skola bör se ut mera saklig och därigenom mera fruktbar. Den bidrar också till ett bättre underlag för utformningen av den fysiska miljön i skolan, hemmen, arbetslivet och på fritiden. Kunskaper om i vilken utsträckning beteenden i tidig ålder är signaler om en senare allvarlig störning kan vara av värde som underlag för diskussionen av hur sådana beteenden skall mötas och eventuellt förebyggas.

I ett teoretiskt utvecklingspsykologiskt perspektiv är kunskaper om egenskapers och beteendemönsters stabilitet och samspel av centralt intresse.

Gunnela Westlander:

Ansatser till jämställdhet inom arbetsorganisationer – utarbetande av undersökningsmodeller, dnr 77/136

De ansatser till jämställdhet mellan män och kvinnor som uttryckts i förordningar, avtal och handlingslinjer från de fackliga organisationerna, motiverar till forskningsinsatser på olika plan för att ge underlag för och befrämja jämställdhetsarbetet. Tidigare forskning har gett en rik kunskap om mäns och kvinnors arbetsbetingelser. Kunskapen är dock relativt ringa om hur arbetssituationen är påverkad av företagens värderingar om jämställdhet mellan könen på arbetsplatsen. Projektet syftar till att belysa hur jämställd-

hetsaspekterna beaktas och kan drivas inom företagen. Avsikten är att skaffa fram en kunskapsgrund av nytta för jämställdhetsarbetet. Denna studie, som är en första fas av projektet, bör resultera i ett förslag till kriterier användbara för att mäta jämställdhet, samt förslag och utprovning av undersökningsmodeller för de områden där man tänkt sig att jämställdhet först och främst måste beaktas: anställnings- och rekryteringspolitik, internutbildning, befordran och utvecklingsplanering, arbetsinnehåll samt rätten till föräldraledighet. Avrapportering av projektet planeras ske i en form som gör det möjligt även för andra personer att ta arbetet som utgångspunkt för att kartlägga jämställdhetsansatser.

Juridik

Gunnar Bramstång:

Den enskilde och socialrätten, dnr 7717

Projektet innebär att med gängse juridiska metoder närmare undersöka de problem, som är förenade med samhällets och de enskilda människornas anpassning till förändrade sociala situationer. En bred inventering av gällande socialrättslig lagstiftning, dess idémässiga förutsättningar och dess tillämpning skall företagas. Undersökningen av rättstillämpningen skall omfatta även opublicerade avgöranden. Projektet ligger väl i linje med den forskning som med entusiasm bedrivs vid Max Planck Institutet i München.

Medicin

Carl-Magnus Idestrom:

En jämförande studie av alkoholberoende och friska kontrollpersoner ur medicinska, psykologiska och sociala aspekter, dnr 77174

Alkoholsjukdomarna drabbar en mycket stor del av befolkningen men har hittills ej vare sig beträffande behandlingsinsatser eller forskning fått den uppmärksamhet de förtjänar. På vårdsidan kan dock på senare tid skönjas en ökad aktivitet. Bl. a. stöder socialdepartementet en försöksverksamhet vid Karolinska sjukhusets klinik för alkoholsjukdomar. Inom ramen för försöksverksamheten skall integrerade medicinska och sociala vårdmodeller utvecklas och utvärderas. Utredningsverksamheten har organiserats så att den kan utnyttjas som bas för den totala forskningsaktiviteten, den innefattar nämligen en databank med uppgifter om de alkoholsjuka människor som vårdas på kliniken.

Syftet med föreliggande projekt är att utveckla datortomografisk teknik samt med hjälp av denna teknik undersöka en grupp av sjukhusvårdade alkoholberoende patienter för att fastställa utbredning och frekvens av morfologiska förändringar samt att belysa eventuella samband med kliniska,

biokemiska och psykometriska hjärnskadetecken. Det övergripande forskningsmålet är att med medicinska, psykologiska och sociala metoder tvärvetenskapligt studera tänkbara orsaker till alkoholsjukdomens uppkomst, följa förloppet genom åren och genom statistisk analys evaluera olika prognostiska faktorer. För jämförelse med "friska" personer krävs en motsvarande undersökning av en ur allmänna befolkningen utvald grupp. Arbetet utföres av en grupp forskare i samarbete men där var och en samtidigt är ansvarig för sin del.

Björn Stenkvist:

Datoriserad bildbehandling och kvantitativ mikroskopi med tillämpningar speciellt inom cytologin. dnr 77/112

Cancerceller skiljer sig från normala celler bl. a. genom att cancercellernas kärnor är större (innehåller mera DNA) och absorberar mera ljus i mikroskopet än normala celler. Dessutom kännetecknas cancercellkärnan av en mera oregelbunden inre struktur och en oregelbunden yttre form när den jämföres med den normala cellkärnan. Dessa särdrag har i ett århundrade utnyttjats vid diagnostik av cancer, som sker genom mänsklig granskning i mikroskop.

Förhållandet att cancercellkärnor skiljer sig till sitt utseende från normala cellkärnor ligger till grund också för gynekologisk hälsokontroll, där man genom att analysera ett cellprov taget från ytan av livmoderhalsen kan avgöra om en kvinna har ett cancerförstadium eller ej.

Ett annat intressant förhållande är att de cancerceller, som bygger upp vissa typer av bröstcancerklart skiljer sig från andra typer av cancerceller som ingår i andra typer av bröstcancer. Studier talar för att detta förhållande återspeglar en biologisk skillnad hos tumörerna, som består i att de bröstcancerar som innehåller en viss sorts celler är betydligt mer elakartade än de som uppbygges av en annan sort. Detta förhållande är av stor principiell betydelse.

En av svårigheterna vid cancerdiagnostik är att uppnå en så perfekt repeterbarhet som möjligt i analyserna. Vid mänsklig granskning kommer alltid faktorer som trötthet och observationsförmåga in i bilden. Vissa särdrag hos cancerceller har det mänskliga ögat svårt att uppfatta.

Först genom datateknikens utveckling det senaste decenniet har den räknekapacitet blivit tillgänglig, som fordras för att med hjälp av fotometer och mikroskop kunna räkna ut särdrag hos celler och att matematiskt kunna uttrycka skillnader mellan olika grupper av celler. Härigenom uppnås en mera objektiv diagnostik och möjlighet föreligger att kunna automatisera vissa massanalyser (gynekologisk hälsokontroll). Vid Akademiska sjukhuset i Uppsala har utvecklats ett avancerat system för sådana beräkningar och steget tas nu till praktiska kliniska försök. Projektet är utpräglat tvärvetenskapligt, genom att naturvetenskap, medicin och teknik mycket intimt blandas.

Naturvetenskap

Per Ragnarson:

Samband mellan offentlig kritik och säkerhetsteknisk utveckling under kärnkraftdebatten i USA och Europa 1965–1975.

En studie av den offentliga debatten som instrument för teknikbedömning, dnr 76/55

Kärnkraften blev det första naturvetenskapliga och tekniska område som föranledde en genomgripande samhällsdebatt i ett sammanhang som medförde avsevärda förändringar i gängse värderingsmönster.

Debatten kulminerade för Sveriges del i en politisk konfrontation under 1973–1974 med fokusering på säkerhets- och miljöfrågor. Tidigare gick den politiska debatten om kärnkraften inte nämnvärt utanför innebörden av en aktningvärd ekonomisk satsning. De första tecknen på en kommande allvarlig debatt med möjligheter att påverka tekniska beslut kom 1965 och studien kan därför överblicka en 10-årsperiod av stegrad intensitet i kritik och debatt, samtidigt som en betydande vetenskaplig och teknisk utveckling ägt rum.

Studien avser att undersöka debattens utveckling genom åren och, med relatering till vetenskaplig och teknisk kunskap vid olika tidpunkter, söka exempel på ändringar i vetenskaplig och teknisk tillämpning som kan ha initierats eller påskyndats av debatten. Samtidigt skall beaktas de förbättringar som kunde väntas under en teknisk utvecklings normala förlopp på basis av den specialiserade fackdebatten. Omfattande litteraturundersökningar och intervjuer ingår i projektet liksom genomgångar av beslut hos olika berörda parter. Undersökningarna berör såväl USA som Europa. Studien begränsas till kärnkraftverken inkl. bränsleförvaring. Frågor inom kärnkraftens yttre bränslecykel (uranbrytning och definitiv avfallsförvaring) behandlas endast ytligt.

Bengt Forkman:

Byggande av en källa med kontinuerligt flöde av elektroner med analysutrustning för precisionsmätningar inom kärnfysik i energiområdet 10–100 MeV, dnr 76/126

Elektronkällan som presenteras består av en linjär elektronaccelerator som injektor, en race-track mikrottron på 100 MeV som accelerator och en pulssträckare för att göra källans flöde kontinuerligt. Källan karakteriseras av flera fördelaktiga egenskaper. Den levererar en hög ström av elektroner ($I \approx 10^{13} e^-/s$), vars slutenergi är skarp och väldefinierad ($E_0 \sim 100 \text{ MeV}$, $\Delta E \sim 0.1 \%$). Strömmen är i det närmaste kontinuerlig. Slutligen är källan anmärkningsvärt billig. För forskning tillkommer mät- och kringutrustning

för kärnfysikaliska experiment.

Tiden för utveckling och färdigställande av strålkällan jämte mätstationer uppskattas till 4,5 år.

Avsikten med elektronkällan är att bestråla atomkärnor med fotoner eller elektroner av skarp och väldefinierad energi, och att mäta den spridda strålningen samt de från kärnan utgående partiklarnas energi- och vinkelfördelningar. Om detta skall kunna genomföras med precision krävs att den ingående strålningen av fotoner eller elektroner är kontinuerlig och ej pulsad. Den fysikaliska kunskap, som härvid kan erhållas, är av avgörande betydelse för förståelsen av kärnans vibrationsegenskaper och energitillstånd. Liksom varje elastisk kropp kan atomkärnan bringas att självsvänga. Dessa resonanser bestäms av kärnans materialkonstanter och kärnkrafternas egenskaper. Forskningen bör därför leda till djupa kunskaper om kärnans fundamentala egenskaper.

Teknik

Jan Gauffin:

Tekniska hjälpmedel för diagnos av tal- och röstrubbningar, dnr 77/108

Syfte:

Vissa inom talforskningen redan utarbetade metoder för akustisk röstanalys görs kliniskt användbara genom att analysutrustning utvecklas. Metoderna skall endast obetydligt eller inte alls interferera med patientens normala talsituation. De skall ge kvantitativa mått på perceptuellt viktiga röstegenskaper.

Laboratoriemodeller har framställts och projektet avser främst det tekniska arbetet med att optimera apparaterna och framställa fungerande prototyper som motsvarar behov vid foniatriska kliniker.

Humaniora

Gunnar T. Westin:

Teknologi och effektivitetsidéer i samhällsomvandlingen 1920–1970, dnr 77/13

Under projektgruppens arbete inom det av RJ stödda projektet "Kris och krispolitik" har i den svenska samhällsomvandlingen urskilts genomgående tendenser, som haft djupgående inverkan på många sidor av den efterkrigstida utvecklingen. De skulle kunna karakteriseras som variationer på den strävan till faktiskt, objektivt, rationellt tänkande, som bredde ut sig i spåren av de naturvetenskapliga och tekniska framstegen. Den tekniska rationali-

teten och den maskinmässiga effektiviteten, vars termer formulerades och fick fäste inom industrin under mellankrigstiden, spreds under andra världskriget och de följande decennierna och blev en styrande norm på allt fler områden. Dessa tankegångar gav upphov till en mall för mänskligt handlande – en "homo technologicus" – som har satt en djup prägel på de politiska och kulturella, lika väl som på de ekonomiska och industriella områdena. Avsikten här är att välja ut några undersökningsområden – strukturrationaliseringen inom industrin, jordbrukets rationalisering från 1947 års beslut, kommunreformerna och effektiviseringen av den statliga förvaltningen, som kulminerade i programbudgeteringens krav på målsättningsanalys och utvärdering. På dessa områden kan man spåra inbrottet av de teknologiskt färgade rationaliseringsidéerna, varvid utbildning och idéspredning kommer i centrum, och följa dem fram till de beslutsmotiveringar, i vilka de spelat en roll. Därtill skall de motinstanser undersökas som dessa idéer väckte i de olika frågorna, dvs. hur de mänskliga intressena avvägdes mot det maskinmässigt effektiva draget i samhällets rationaliseringsprocess.

Hansegård/Elert:

Samisk ljudlära, dnr 77115

Projektets syfte är att på grundval av aktuellt och speciellt anpassat inspelat material, som insamlats bland samisktalande befolkning i Sverige, genomföra en närmare beskrivning av uttalet och dess variationer i olika dialekter. Därvid skall fonetiska instrument för talanalys och perceptuella test med användning av syntetiskt tal äga rum.

Projektets vetenskapliga betydelse ligger i att vissa problem, som spelat stor roll i debatten utan att enighet har kunnat nås, kommer att belysas av en analys med moderna fonetiska metoder. De kommer därmed rimligen att komma närmare sin lösning. I vissa fall är en exaktare beskrivning av de nutida samedialekternas ljudlära en förutsättning för språkhistoriska och dialektgeografiska problem.

En ljudbeskrivning av detta språkmaterial är också en åtgärd som särskilt när den ägnas nu existenshotade samedialekter (t. ex. sydsamiskan) räddar kunskap som annars kommer att gå förlorad.

Gun Widmark:

Könsroller i språk, dnr 77132

Intresset för könsbetingad variation i språk och språkbruk är f. n. enormt. Liksom man inom språksociologisk forskning på senare år visat att språkliga skillnader mellan olika sociala strata om inte bär skulden till så dock är ett mycket påtagligt symptom på ojämlikhet i samhället så ligger det nära till

hands att i förmenta språkskillnader mellan könen se orsaker till och/eller resultat av bristande jämlikhet mellan män och kvinnor. Såsom ett åtkomligt, lätt kvantifierbart och nästan uteslutande kulturavhängigt beteende är språket en synnerligen tacksam indikator på skillnader i socialisation och rolluppfattning. Detta ger en del av förklaringen till den strida ström av småartiklar om kvinnors språk och liknande som på sistone mött i både fack- och populärpress. Däremot har det åtminstone i Norden ännu inte lett till att ett enda större forskningsföretag startats med just inriktning på könsskillnader i språket.

Klaus Misgeld:

Kontakter mellan den svenska och den mellaneuropeiska arbetarrörelsen efter andra världskriget, anslutande till de genom den politiska exilen etablerade relationerna till Sverige, dnr 77/33

Svensk arbetarrörelse har under de senaste årtiondena alltmer öppnat sig för ett internationellt engagemang. Så har det ingalunda alltid varit under efterkrigstiden. Emellertid befann sig under kriget flera representanter för bl. a. den tyska och österrikiska arbetarrörelsen, vilka under tiden efter kriget kom att inta ledande positioner i sina hemländers politik, som flyktingar i Sverige. Detta projekts mål är att med denna utgångspunkt för perioden 1945–1960 undersöka en del av förhistorien till den nuvarande internationella aktiviteten. Tidigare forskning angående samarbetet mellan svensk arbetarrörelse och internationell socialistisk exil leder fram till följande frågor:

(1) Har kontakterna som etablerades mellan svensk arbetarrörelse och den mellaneuropeiska exilen bidragit till att vidga den förstnämndes internationella aktivitet efter kriget, och på vilket sätt?

(2) Kan, som ofta påstås, en del av de tidigare exilanternas politiska insats "efter exilen" sammankopplas med erfarenheter från och kontakter till Sverige? Det återstår att bevisa påståendet och att undersöka, inom vilka konkreta områden tysk/österrikisk socialdemokrati och fackföreningsrörelse i anslutning till exilen påverkats av och samarbetat med Sverige.

Avsikten är att vinna större kunskap om, vilka politiska idéer och målsättningar som samman knyter den mellaneuropeiska arbetarrörelsen med den svenska och att på detta sätt öppna en väg till vidare forskning kring relationerna mellan Sverige och Mellaneuropa. För efterkrigstiden centrala politiska spörsmål kommer att behandlas. Betydande och tidigare inte använt material kommer att vara tillgängligt. Slutligen kan forskningen om den politiska exilen under kriget på detta sätt utmytna i sin naturliga avslutning.

Sven Tägil:

Etnisk och Social Konflikt, dnr 77/41

Etnisk och Social Konflikt är en sammanfattande titel för ett stort samhällsligt problemkomplex som fått en ökad aktualitet över praktiskt taget hela jorden i dag. En försvinnande liten del av nu existerande stater är etniskt homogena. En stor del av de multietniskt uppbyggda staterna lider av interna problem skapade av etniskt betingade motsättningar. I några fall har detta förhållande utvecklats till svåra inbördes konflikter som hotat hela samhällets existens (t. ex. Nordirland, Libanon). I andra fall är motsättningarna latent och kan förväntas bli artikulerade först i samband med yttre tryck (t. ex. Skottland, Belgien, Macedonien).

Trots den snabbt växande betydelsen av etno-nationella konflikter har forskningen hittills ägnat problematiken ett otillräckligt intresse. Konfliktforskningen har främst varit inriktad på att förklara konflikter rörande sociala objekt och ägnat mindre arbete åt etniska (kulturella) konflikter. Projektet avser att ägna just kopplingen mellan begreppsparen "etnisk" och "social" sitt huvudintresse. Detta kommer att göras med en övergripande arbetsmetod som hämtar sina beståndsdelar från historia (den genetiska approachen), sociologi (speciellt grupp- och organisationssociologi) och konfliktforskning (konfliktteori). Teoretiskt och metodiskt är detta gränsområde mellan traditionella vetenskaper av stor betydelse. Till detta kommer att undersökningarna tar upp ett ur mänsklig och samhällslig synvinkel ytterst centralt och angeläget tema till behandling.

Kurt Aspelin:

Svensk mellankrigslitteratur i nytt ljus – strukturalistiska, semiotiska och marxistiska analyser av ett antal centrala arbeten ur 1920- och 30-talens diktning, dnr 77/57

1970-talet har för svensk litteraturvetenskap bl. a. inneburit, att nya försök att beskriva den litterära texten presenterats. De har gjort anspråk på att vara såväl mera exakta som mer djupgående i analysen av diktverken än de traditionella metoderna. De är inspirerade av semiotik och strukturalism och finns i både marxistisk och icke-marxistisk tappning.

Genom att så få demonstrationer av dessa teorier i praktiskt arbete föreligger har presentationen emellertid haft ett något skolastiskt drag. Behovet av praktiska tillämpningar har blivit allt starkare; om det är både kritiker och försvarare av de nya "modellerna" ense.

Projektgruppen vill pröva de nya beskrivningssystemens funktionsduglighet. De kommer att användas på ett antal centrala svenska mellankrigstexter av såväl lyriskt som episkt slag. Resultatet av detta arbete kommer att visa i vad mån och på vilket sätt dessa metoder utökar kunskapen om dessa diktverk och deras förutsättningar.

Stig Kanger:

Modeller för rättvisa, dnr 77/63

Projektets syfte är att vidareutveckla och tillämpa logiska och beslutsteoretiska modeller för rättighet och rättvisa. Projektet är särskilt inriktat på explikation av två problemkomplex

Social rättvisa

Rättvisa fördelningar.

Social rättvisa uppfattas som ett optimalt förverkligande av väsentliga rättighetsregler. Rättvisa fördelningar uppfattas som analoga med mätning där fördelningen av måtetalen på ett "rättvisande" sätt skall motsvara förhållanden i verkligheten.

Projektet är uppdelat i sex delstudier, nämligen typer av inflytande, vidareutveckling av rättslägeteorin, binära valfunktioner, strukturering av attribut, distributiv rättvisa samt de mänskliga rättigheterna.

Delprojektens uppgift är att komplettera redan existerande forskningsresultat och att fullfölja och ge en syntes av forskningen inom projektets område.

Sten Malmström:

Begriplighet i verksamhetsberättelser, dnr 77/126

Man avser att undersöka hur de anställda förstår information (med olika utformning) som gäller företagets ekonomi och ekonomiska frågor i allmänhet. Utgångspunkten blir företagets årsberättelser, vari innefattas även motsvarande rapporter från statliga och kommunala arbetsplatser. Även årsberättelser från olika organisationer, bl. a. fackliga kommer att ingå i undersökningen. Man vill också studera ekonomiska rapporter av annan typ som riktar sig till de anställda. Ur detta material vill den sökande – med hjälp av lärare vid kurser i ekonomi – ta fram vanliga ord/termer, konstruktioner och fraser, samt även olika typer av siffersammanställningar, diagram och annan presentation av ekonomiska data.

Man vill undersöka hur begriplig denna information är i sin nuvarande form och om man kan öka begripligheten, genom att välja andra uttryckssätt (resp. form av tabell, diagram osv.) eller genom förklaringar i olika form. Därvid kommer olika varianter av uttryck i den ekonomiska informationen att empiriskt prövas.

Stellan Arvidson:

Säkran det av den fortsatta utgivningen av Thomas Thorilds samlade skrifter i Svenska vitterhetssamfundets edition, dnr 77/139

Syftet är att säkra den fortsatta utgivningen av Thomas Thorilds samlade skrifter i Svenska vitterhetssamfundets serie av klassiska svenska författare, ett arbete som till sin karaktär är kvalificerad och invecklad nyforskning.

Verket skall omfatta sex band text och sex band kommentar. Av de sex textbanden föreligger fem färdiga. Det sjätte bandet beräknas utkomma under 1978. De sex kommentarbanden beräknas kunna färdigställas under den närmaste femårsperioden.

B. Statistiska uppgifter angående verksamheten 1965–1977

I följande tabeller redovisas en översikt över anslagens fördelning mellan ämnesområden, dels för år 1977 (tabell 1), dels för hela den tid under vilken fonden varit verksam, 1965–1977 (tabell 9).

Vidare redovisas uppgifter om relationen mellan fortsättningsanslag och nya anslag 1977 (tabellerna 2–3) samt hur fortsättningsanslag och nya anslag fördelar sig mellan olika fakultetsområden (tabellerna 4–5). Uppgifter om de beviljade anslagens fördelning på olika läroanstalter (motsvarande) lämnas också (tabell 8) liksom deras storlek (tabellerna 6 och 10) och löptid (tabell 7).

Genom att flera projekt, särskilt de som har större omfattning, är av mångvetenskaplig karaktär, är fördelningen på ämnesområden endast ungefärlig. Projekten har förts till det område som har bedömts vara mest centralt. I stort sett ger tabellerna dock en rättvisande bild av inriktningen av fondens verksamhet.

Liksom under tidigare år har fondens anslagsgivning koncentrerats på samhällsforskning i vid mening. De ämnen som sammanförts under beteckningen samhällsvetenskap har fått 61,2 % av anslagsbeloppet under 1977. För hela perioden 1965–1977 är motsvarande andel 53,9 %. De olika ämnenas procentuella andelar varierar givetvis något år från år. Anledningen härtill kan vara att något stort projekt inom ett ämne tillkommit eller slutförts och är sålunda inte uttryck för någon ändring i fondens anslagspolitik.

Prioriteringen av samhällsforskning tar sig inte endast uttryck i att en stor del av anslagen tilldelas forskningsprojekt inom de ämnesområden som här betecknats som samhällsvetenskapliga. Även vid fördelningen av de anslagsmedel som går till naturvetenskap, humaniora och medicin m. m. ges hög prioritet åt sådan forskning som bedöms vara av speciell relevans för den tekniska, ekonomiska och sociala utvecklingens effekter på individ och samhälle.

Under 1977 beviljades helt eller delvis 143 ansökningar av 280 ingivna. De beviljade anslagen uppgick till 22,6 milj. kr. medan de avslagna ansökningarna avsåg ett belopp på 23,3 milj. kr.

Av de beviljade anslagen 1977 är 33 nya och 110 fortsättningsanslag varav 56 getts som slutanslag. De nya anslagens andel av det totalt beviljade beloppet var 19,8 % och fortsättningsanslagens var 80,2 %.

Tabell 1. Ansökningar och beviljade anslag 1977
(Belopp i tusental kronor)

Ämnesområde	Beviljade anslag		Ansökningar		Beviljade anslag i %	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp	av sökt belopp	per ämnesområde
1. SAMHÄLLSVETENSK.AP	78	13 861,7	137	22 398,7	61,9	61,2
1.1 Ekonomisk historia	3	643	5	1 010	63,7	2,8
1.2 Företagsekonomi	6	545	17	2 467	22,1	2,4
1.3 Nationalekonomi	7	1 319	10	1 605	82,2	5,8
1.4 Kulturgeografi	10	1 480	14	2 289	64,7	6,6
1.5 Sociologi/soc.pol.	13	2 598	28	5 125	50,7	11,5
1.6 Statistik	3	842	3	842	100,0	3,7
1.7 Statskunskap	18	3 381	24	3 820	88,5	15,0
1.8 Forskning om forskning	1	30	2	68	44,1	0,1
1.9 Informationsbehandling	1	300	2	655	45,8	1,3
1.10 Pedagogik	5	903	12	1 690	53,4	4,0
1.11 Psykologi	10	1 343,7	17	2 218,7	60,6	5,9
1.12 Juridik/Kriminologi	1	67	2	117	57,3	0,3
1.13 Socialantropologi	1	410	2	492	83,3	1,8
2. MEDICIN	6	1 523	34	6 338	24,0	6,7
3. NATURVETENSKAP	8	940,9	30	6 318,9	4,9	4,2
4. TEKNIK	1	70	3	458	15,3	0,3
5. HUMANIORA	48	6 151	71	10 167	60,5	27,2
6. ÖVRIGT	1	40	5	252	15,8	0,2
Summa	143	22 586,6	280	45 932,6	49,2	100,0

Tabell 2. Fortsättningsanslag/nya anslag 1977
(Belopp i tusental kronor)

Typ av ansökan	Beviljade anslag		Ansökningar		Beviljade anslag i %	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp	av sökt belopp	per anslagstyp
Fortsättningsanslag	110	18 119,6	121	19 036,6	95,2	80,2
Nya anslag	33	4 467	159	26 896	16,6	19,8
Summa	143	22 586,6	280	45 932,6	49,2	100,0

Tabell 3. Fördelning av beviljade anslag 1977

Fortsättnings- anslag	Antal	Belopp	Nya anslag	Antal	Belopp
Slutanslag	56	9 916	Planeringsanslag	8	595
Övriga anslag	44	7 733	Övriga anslag	25	3 872
Publ. garantier	10	470,6			
Summa	110	18 119,6		33	4 467

Tabell 4. Fortsättningsanslag 1977 fördelade efter fakultetsområde
(Belopp i tusental kronor)

Fakultetsområde	Beviljade anslag		Ansökningar		Beviljade anslag i % av sökt belopp per fakultetsområde	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp		
Samhällsvetenskap	59	10 870,7	64	11 217,7	96,9	60,0
Medicin	4	1 123	4	1 123	100,0	6,2
Naturvetenskap	6	580,9	11	1 144,9	50,7	3,2
Humaniora	40	5 505	41	5 511	99,9	30,4
Teknik	–	–	–	–	–	–
Övrigt	1	40	1	40	100,0	0,2
Summa	110	18 119,6	121	19 036,6	95,2	100,0

Tabell 5. Nya anslag 1977 fördelade efter fakultetsområde
(Belopp i tusental kronor)

Fakultetsområde	Beviljade anslag		Ansökningar		Beviljade anslag i % av sökt belopp per fakultetsområde	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp		
Samhällsvetenskap	19	2 821	78	11 915	23,7	63,2
Medicin	2	400	28	4 789	8,4	9,0
Naturvetenskap	2	360	17	4 890	7,4	8,1
Humaniora	9	816	31	4 826	16,9	18,3
Teknik	1	70	2	264	26,5	1,6
Övrigt	–	–	3	212	–	–
Summa	33	4 467	159	26 896	16,6	100,0

Tabell 6. Antal beviljade anslag 1977 fördelade efter anslagsbelopp och fakultetsområde

Anslagsbelopp i tkr	Samhällsvet	Medicin	Naturvet	Teknik	Humaniora	Övrigt	Totalt	%
– 100	19	–	4	1	22	2	48	33,6
101 – 300	49	5	4	–	25	–	83	58,0
301 –	9	1	–	–	2	–	12	8,4
Summa	77	6	8	1	49	2	143	100,0

Tabell 7. Antal beviljade slutanslag 1977 fördelade efter utsträckning i tid och fakultetsområde

Längd antal år	Samhällsvet	Medicin	Naturvet	Humaniora	Övrigt	Totalt	%
- 2	2	-	-	1	-	3	5,4
2 - 3	20	1	-	5	-	26	46,4
4 - 5	11	-	-	4	-	15	26,8
6 - 7	2	-	-	2	-	4	7,1
8 -	1	-	3	4	-	8	14,3
Summa	36	1	3	16	-	56	100,0

Tabell 8. Beviljade anslag 1977 fördelade efter läroanstalter
(Belopp i tusental kronor)

Läroanstalt	Antal	Belopp	%
Göteborgs universitet	15	2 648	11,7
Linköpings universitet	-	-	-
Lunds universitet	24	3 461	15,3
Stockholms universitet	31	5 084	22,5
Umeå universitet	12	1 739	7,7
Uppsala universitet	27	5 818,9	25,8
Sveriges lantbruksuniversitet	1	93	0,4
Karolinska institutet	2	282	1,3
KTH	8	1 000	4,4
Handelshögskolan Stockholm	4	596	2,6
Museer	2	385	1,7
Vissa statliga inst.	3	272	1,2
Enskilda forskare	1	50	0,2
Övrigt	13	1 156,7	5,1
Summa	143	22 586,6	100,0

Tabell 8a. Anslag till nya projekt i relation till totalt beviljade anslag

År	%
1974	31,5
1975	27,5
1976	18,6
1977	19,8

Tabell 8b. Beviljade anslag i relation till sökta belopp (%)

År	Nya ansökningar	Fortsättnings- anslag	Totalt
1975	25,4	74,9	48,8
1976	13,7	91,3	44,4
1977	16,6	95,2	49,2

Tabell 9. Anslag 1965–1977
(Belopp i tusental kronor)

Ämnesområde	Beviljade ansökningar		Beviljat belopp i % per ämnesom- råde
	Antal	Belopp	
1. SAMHÄLLSVETENSKAP	826	126 251,7	53,9
1.1 Ekonomisk historia	42	5 810	2,5
1.2 Företagsekonomi	61	6 650	2,8
1.3 Nationalekonomi	85	14 255	6,1
1.4 Kulturgeografi	80	13 390	5,7
1.5 Sociologi/socialpolitik/ socialantropologi	151	22 570	9,6
1.6 Statistik	44	6 369	2,7
1.7 Statskunskap	134	23 000	9,8
1.8 Forskning om forskning	19	1 610	0,7
1.9 Informationsbehandling	14	5 283	2,3
1.10 Psykologi/pedagogik	165	24 639,7	10,5
1.11 Juridik/kriminologi	31	2 674	1,1
2. MEDICIN	133	27 312	11,7
3. NATURVETENSKAP	116	29 171,9	12,5
4. TEKNIK	7	1 460	0,6
5. HUMANIORA	265	44 082	18,8
6. ÖVRIGT	34	5 748	2,5
Summa	1 381	234 025,6	100,0

Tabell 10. Anslagsbeloppens genomsnittliga storlek (tkr)

År	Nya anslag	Fortsättningsanslag	Totalt
1974	121	157	144
1975	126	171	156
1976	119	177	162
1977	135	165	158
1965–74	–	–	175
–75	–	–	172
–76	–	–	171
–77	–	–	169

Innehållsförteckning

Redogörelse	1
-------------------	---

A. Nya projekt 1977	9
----------------------------------	---

Företagsekonomi

Finansiell planering – en simuleringsansats i varvsföretag Sven-Erik Johansson Stockholm	9
---	---

Ett stålverks uppgång och fall – en studie i det naturliga experimentets form av en ”planeringschocks” regionalekonomiska förutsättningar och konsekvenser Dick Ramström Uppsala.....	10
--	----

Strategier för medbestämmande. En studie av hur medbestämmandet kan utnyttjas av företag och fackföreningar Bengt Stymne Stockholm	10
---	----

Svenska producentvaruföretag i internationell konkurrens Lars-Gunnar Mattsson Uppsala.....	11
---	----

Kulturgeografi

Konsumentorganisationer och konsumentintressen Gunnar Arpi Uppsala.....	12
--	----

Planeringsdemokrati i kommuner Per Holm Stockholm	12
--	----

Kulturutbudets och kulturkonsumtionens regionala variationer (KURV)	
---	--

Erik Bylund Umeå	13
------------------------	----

Människans revir Torsten Malmberg Lund	14
---	----

Sociologi

Massmedierna och nationell utveckling: Ideologi, organisation, innehåll och exponering Ulf Himmelstrand Uppsala.....	14
---	----

Effekterna av lagen om anställningsskydd Bengt G. Rundblad Göteborg.....	15
---	----

Statskunskap

Riksdagens och regeringens arbetsformer och relationer Olof Ruin Stockholm	15
---	----

ECE History 1947–1977 Gunnar Myrdal Stockholm	16
--	----

Equality and the political system: A comparative international study of readership attitudes Sidney Verba Harvard.....	17
---	----

Psykologi/Pedagogik

Familjestöd och utveckling – en longitudinell, ekologisk studie av familjer med barn i förskole- och lågstadieåren Bengt-Erik Andersson Stockholm	17
Individuell utveckling och miljö: Ett långsiktigt studium av individers livssituation mot bakgrund av deras utveckling i samspel med den psykologiska, sociala och fysiska miljön David Magnusson Stockholm	18
Ansatser till jämställdhet inom arbetsorganisationer – utarbetande av undersökningsmodeller Gunnela Westlander Stockholm	18

Juridik

Den enskilde och socialrätten Gunnar Bramstång Lund	19
--	----

Medicin

En jämförande studie av alkoholberoende och friska kontrollpersoner ur medicinska, psykologiska och sociala aspekter Carl-Magnus Idestrom Stockholm	19
Datoriserad bildbehandling och kvantitativ mikroskopi med tillämpningar speciellt inom cytologin Björn Stenkvist Uppsala.....	20

Naturvetenskap

Samband mellan offentlig kritik och säkerhetsteknisk utveckling under kärnkraftdebatten i USA och Europa 1965–1975. En studie av den offentliga debatten som instrument för teknikbedömning Per Ragnarson Lund	21
Byggnad av en källa med kontinuerligt flöde av elektroner med analysutrustning för precisionsmätningar inom kärnfysik i energiområdet 10–100 MeV Bengt Forkman Lund	21

Teknik

Tekniska hjälpmedel för diagnos av tal- och röstrubbningar Jan Gauffin Stockholm	22
---	----

Humaniora

Teknologi och effektivitetsidéer i samhällsomvandlingen 1920–1970 Gunnar T. Westin Stockholm	22
Samisk ljudlära Hansegård/Elert Umeå	23

Redog. 1977/78: 14	34
Könsroller i språk	
Gun Widmark Uppsala.....	23
Kontakter mellan den svenska och den mellaneuropeiska arbetar- rörelsen efter andra världskriget, anslutande till de genom den politiska exilen etablerade relationerna till Sverige	
Klaus Misgeld Uppsala.....	24
Etnisk och social konflikt	
Sven Tägil Lund	25
Svensk mellankrigslitteratur i nytt ljus – strukturalistiska, semio- tiska och marxistiska analyser av ett antal centrala arbeten ur 1920- och 30-talens diktning	
Kurt Aspelin Göteborg.....	25
Modeller för rättvisa	
Stig Kanger Uppsala.....	26
Begriplighet i verksamhetsberättelser	
Sten Malmström Stockholm	26
Säkrandet av den fortsatta utgivningen av Thomas Thorilds samlade skrifter i Svenska vitterhetssamfundets edition	
Stellan Arvidson Stockholm	27
B. Statistiska uppgifter angående verksamheten 1965–1977 ...	27

